

SOTSIAALMINISTEERIUM

Kui anded on muu erilisuse varjus.

Eesti Talendikeskuse suveseminar

Liina Lokko 25.08.21
Erivajadusega laste poliitika juht

1

Kellest me täna räägime?

Psüühika-häirega

Tõrgetudaja nägemine?

Valmis-puudega

Kuulmis- või nägemis-puudega

Füüsilise puudega

lapsed

2

Mida need lapse vajavad?

- VÄHEM SILDISTAMIST.
- Rohkem teadlikkust ja mõistmist.
- Turvalist keskkonda.
- Turvalisi täiskasvanuid.
- Etteaimatavust.
- Süsteemset ja järjepidevust.
- Täidesaatvate funktsioonide teadlikku arendamist.

3

Kuidas seda saavutada?

- Keskkond, keskkond, keskkond.
- Visuaalsed abivahendid.
- Selge struktuur.
- Vähem müra nii tahvil kui seintel.
- Väga selged ja visuaalsed kokkulepped.
- Vähem müra inimeste suust.
- Sisse ja väljalülitamisnupu sõbralik õlitamine ☺.
- Tegu-tagajärg süsteemne õpetamine. Nii õnnestumiste kui ebaõnnestumiste puhul.
- Enne loome struktuuri ja siis anname vabaduse!

4

Kes need lapsed on, keda reform puudutab? Kas andekad on nende hulgas?

Eestis elas 2020. aasta seisuga 269 130 0-17-aastast last, neist ca 36 500 (ehk 14%) vajavad edukaks toimetulekuks ja arenguks sotsiaal-, haridus- ja/või tervishoiuvaldkonnast suuremal või vähemal määral lisatuge.

5

Muutuste vajalikkus

- Eestis on 2020. aasta seisuga **36 500 abivajavat last** ehk **14% kõigist lastest** vajavad sotsiaal-, haridus- ja/või tervishoiuvaldkonnast suuremal või vähemal määral lisatuge.
- Iga viies laps vajab mõnda hariduslikku tugiteenust. Riigikontrolli auditi kohaselt saab aga tugispetsialisti kohest abi vaid ligi 3% koolidest.
- Viimase 10 aastaga on **kõne- ja keelepuudega ning psüühikahäirega laste arv neljakordistunud.**
- Tugispetsialistide puudus süveneb, paljud valdkonnad konkureerivad samale inimressursile. **Lasteaedades on väidetavalt puudu 400 ja koolis 600 tugispetsialisti.**
- Üle 30% puudega last hooldavatest vanematest ei saa käia tööl.

6

Põhiprobleemid pere vaatest

1. Abi saamine on keeruline ja aeganõudev.
2. Abivajaduse hindamine ja abi osutamine on killustunud ning eri osapoolte rollid on ebaseelged.
3. Paljudes Eesti piirkondades on puudu vajalikest tugispetsialistidest ning samas on mitmete spetsialistide tegevused dubleerivad.
4. Puudu on ennetavatest ja kompleksprobleemidega lastele vajalikest teenustest.
5. Mitmed tugimeetmed on seotud puude raskusastme olemasoluga, mis vähendab võimalusi ennetavaks ja kiireks abi pakkumiseks ning on nii vanemale kui süsteemile koormav.
6. Killustatud andmekogumine ja osapoolte puudulik infovahetus ei toeta kiiret ja tõhusat abi saamist.

7

Tugisüsteemi korrastamise läbivad põhimõtted

- **Lapse- ja pereseksus** – pakutav abi peab lähtuma lapse ja pere terviklikest vajadustest ja olema kättesaadav võimalikult kodus lähedal.
- **Ennetus ja õigeaegsus** – iga lapse abivajadus peab olema märgatud võimalikult vara ning loodud lahendused, mis tagavad õigeaegse abi ja ennetavad probleemide süvenemist.
- **Tõenduspõhine** – abi, mida lapsele ja perele pakutakse, peab olema tõendus põhine ja tulemuslik.
- **Kulutõhusus** – õigeaegselt pakutud tõendus põhine abi aitab ära hoida pikaajalisi kulusid ning olemasolevaid ressursse laste ja perele hüvanguks tõhusamalt kasutada.

8

 SOTSIAALMINISTEERIUM

Täna kaasa mõtlemast!

9